

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ
ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Язвінська О.М., кандидат історичних наук, Національний транспортний університет, Київ,
Україна

CIVIL-LAW LIABILITY OF INFRINGEMENT OF CONSUMER
PROTECTION'S LEGISLATION

Yazvinska O.M., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ
ЗАКОНОДАТЕЛЬНОГО ЗАЩИТЕ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

Язвинская Е.Н., кандидат исторических наук, Национальный транспортный университет, Киев,
Украина

Постановка проблеми. Метою консюмеризму (від англ. consumer – споживач) є захист споживача, його інтересів, посилення ролі та правових позицій у системі ринкових відносин. За роки незалежності у нашій країні сформувався потужний консюмерський законодавчий простір, що фактично виразилося у створенні інституту споживчого права в Україні. Передусім права споживачів гарантуються Конституцією України (ст. 42). Вітчизняне законодавство на захист прав споживачів, яке нині налічує понад 200 законів і підзаконних нормативних актів, створює широкі можливості для захисту прав та інтересів споживачів із залученням таких інституцій, як спеціалізовані державні органи захисту споживачів, громадські організації (об'єднання) споживачів, органи технічного регулювання, органи місцевого самоврядування, суди, прокуратура і т. ін. Важливе значення для споживачів має встановлення ефективного механізму відновлення їх порушених прав. Для цього у законодавстві передбачаються відповідні санкції щодо виробників (продавців, виконавців) і певний порядок задоволення вимог споживачів.

У контексті вищезазначеного актуалізується проблема захисту прав споживачів-користувачів вітчизняною транспортною системою, поліпшення якості обслуговування пасажирів. Якість та безпека перевезення пасажирів значною мірою впливають на ефективність функціонування господарського механізму міста, містечка, селища, країни в цілому.

Ступінь розробленості проблеми. З кінця 1990-х років проблема захисту прав споживачів активно освоюється в Україні, продукуючі все нові аспекти дослідження (І. Дудла, О. Зверева, Л. Іваненко, Т. Кагал, С. Косіонов, Н. Куделя, Н. Притульська, Н. Салухіна, І. Шебулдаєва). У тому числі відзначаємо особистий внесок автора у формування та розвиток методології консюмеризму у вітчизняній науковій літературі, що знайшло своє відбиття у понад 40 публікаціях [3].

Основний зміст роботи. У сфері порушення прав споживачів законодавство України передбачає наступні види відповідальності:

– цивільну відповідальність (ст. 711 Цивільного кодексу України відповідальність за шкоду, завдану товаром неналежної якості, статті 8, 10, 14, 16 Закону України “Про захист прав споживачів”) – права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості, права споживача у разі порушення умов договору про виконання робіт (надання послуг), право споживача на безпеку продукції (товарів, наслідки робіт), майнова відповідальність за шкоду, завдану дефектною продукцією або продукцією неналежної якості;

– адміністративну відповідальність (статті 155–155-2, 156–156-2, 157, 159, 160, 160-2, 167-172-1 та інші норми Кодексу України про адміністративні правопорушення);

– адміністративно-господарські санкції як адміністративна відповідальність (статті 238, 239 Господарського кодексу України, ст. 23 Закону України “Про захист прав споживачів”);

– кримінальну відповідальність (ст. 227 Кримінального кодексу України) та інші примусові заходи, спрямовані на захист прав споживачів.

Для застосування цивільної відповідальності необхідно встановити правову підставу, яку утворює сукупність наступних умов: наявність шкоди (матеріальної, моральної); протиправна

поведінка (бездіяльність) порушника; наявність причинного зв'язку між протиправною поведінкою порушника та заподіяними збитками; вина порушника.

У своїй сукупності перераховані умови формують склад цивільного правопорушення, який є правовою підставою для застосування цивільно-правової відповідальності. Однак для застосування санкцій, не пов'язаних із завданням майнових збитків, не вимагається встановлення усіх перерахованих умов. В окремих випадках може виявитися достатнім встановлення неправомірної поведінки і вини порушника (виробника, продавця, виконавця). (Порушення права споживача на належний рівень обслуговування – культура обслуговування.)

Загальним принципом цивільно-правової відповідальності є принцип вини, тобто відповідальність настає лише за вини заподіювача шкоди.

На відміну від кримінального законодавства, цивільне законодавство встановлює презумпцію вини виробника/виконавця. Тобто особа, яка не виконала зобов'язання або вчинила позадоговірну шкоду, вважається винною, поки не доведе протилежного.

Шкода як підстава відповідальності – це збиток, заподіяний майну внаслідок його ушкодження, знищення, псування, або шкода, заподіяна особі – внаслідок втрати заробітку через каліцтво, інше ушкодження здоров'я або смерть годувальника. Відповідальність настає, якщо причина шкоди пов'язана із протиправною поведінкою, тобто є наслідком недоліків продукції (товарів, робіт чи послуг). Відповідальність за заподіяння шкоди внаслідок недоліків продукції несе виробник/виконавець.

Шкода, заподіяна життю, здоров'ю громадянина, або його майну відшкодовується в повному обсязі. Спосіб відшкодування шкоди – в натурі чи шляхом компенсації збитків визначається за правилами глав 51 та 82 ЦК України, тобто положень про відповідальність за порушення зобов'язання та відшкодування шкоди. При вирішенні питання про відповідальність та про наявність і розмір збитків, заподіяних споживачеві у зв'язку з недоліками товару (робіт, послуг), треба виходити із загальних положень статей 203–206 ЦК УРСР, а також статей 623, 624 чинного ЦК України про відшкодування збитків.

Відповідно до ст. 22 ЦК України збитками є:

- втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (реальні збитки);
- доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (упущена вигода).

Основним способом захисту порушеного права громадянина – споживача є відшкодування шкоди, яку було заподіяно продукцією неналежної якості.

Право на відшкодування шкоди визнається не тільки за споживачем, який сам придбав продукцію (товар, роботу, послугу), будучи однією зі сторін відповідного договору роздрібної купівлі-продажу (побутового підряду), а й за тими громадянами, яким продукція була подарована споживачем, перейшла у спадок, була передана за договором міни або оренди та ін.

Разом з цим, право на відшкодування шкоди мають не тільки громадяни, які отримали продукцію (товар, результат роботи) від споживача за договором, а й будь-який інший громадянин, який постраждав у результаті її використання його власником. Різниця в правилах відшкодування шкоди громадянам, які отримали майно від споживача на основі договору, та іншим громадянам, полягає в тому, що перші вправі вимагати відшкодування шкоди від продавця або виробника (виконавця), а другі – тільки від виробника (виконавця).

Порушення цивільних прав, невиконання або неналежне виконання договірних зобов'язань тягне для особи, що заподіяла шкоду, певні невігідні для них майнові й інші правові наслідки, в тому числі цивільно-правову відповідальність.

Цивільна відповідальність полягає у застосуванні до порушника таких примусових санкцій:

- стягнення завданих потерпілому збитків;
- стягнення з порушника штрафних санкцій;
- присудження обов'язку виконати зобов'язання в натурі;
- вилучення майна у порушника на користь потерпілого для покриття збитків;
- застосування до порушника інших засобів, спрямованих на відновлення попереднього майнового стану потерпілого.

У ст. 678 ЦК України визначаються правові наслідки передання продукції неналежної якості під час купівлі-продажу. Покупець, якому передана продукція неналежної якості, має право, незалежно від можливості використання продукції за призначенням, вимагати від продавця/надавача послуг за своїм вибором:

- 1) пропорційного зменшення ціни;

2) безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк;

3) відшкодування витрат на усунення недоліків товару.

У разі істотного порушення вимог щодо якості продукції (виявлення недоліків, які не можна усунути, недоліків, усунення яких пов'язане з непропорційними витратами або затратами часу, недоліків, які виявлялися неодноразово чи з'явилися знову після їх усунення) споживач має право за своїм вибором:

1) відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми;

2) вимагати заміни товару.

Якщо продавець продукції неналежної якості не є його виробником, вимоги щодо заміни, безоплатного усунення недоліків товару і відшкодування збитків можуть бути пред'явлені до продавця або виробника продукції.

Статтею 708 ЦК України встановлені права покупця у разі продажу йому товару неналежної якості. Так, у разі виявлення споживачем протягом гарантійного або інших строків, встановлених обов'язковими для сторін правилами чи договором, недоліків, не застережених продавцем, або фальсифікації товару покупець має право за своїм вибором:

1) вимагати від продавця або виготовлювача безоплатного усунення недоліків товару або відшкодування витрат, здійснених покупцем чи третьою особою, на їх виправлення;

2) вимагати від продавця або виготовлювача заміни товару на аналогічний товар належної якості або на такий самий товар іншої моделі з відповідним перерахунком у разі різниці в ціні;

3) вимагати від продавця або виготовлювача відповідного зменшення ціни;

4) відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми.

Разом з цим, споживач, який придбав непродовольчі товари, що вже були в користуванні та реалізовані через роздрібні комісійні торговельні підприємства, про що він був поінформований продавцем, має право пред'явити вимоги, передбачені частиною першою цієї статті, якщо придбані товари містили істотні недоліки, не застережені продавцем.

У ст. 711 ЦК України про відповідальність за шкоду, завдану продукції неналежної якості зазначено, що шкода, завдана майну споживача, та шкода, завдана каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю у зв'язку з придбанням продукції неналежної якості, відшкодовується продавцем або виробником продукції відповідно до положень глави 82 ЦК України про відшкодування шкоди.

У ст. 678 ЦК України з цього приводу надається поняття *істотного порушення вимог щодо якості товару*, тобто виявлення недоліків, які не можна усунути, недоліків, усунення яких пов'язане з непропорційними витратами або затратами часу, недоліків, які виявилися неодноразово чи з'явилися знову після їх усунення. Тобто усі інші недоліки можна вважати неістотними.

Об'єднуючим фактором ст. 708 ЦК України і ст. 10 Закону України "Про захист прав споживачів" є те, що в обох випадках обов'язково необхідно встановити наявність у проданому товарі недоліків, які б дозволили вважати даний товар річчю неналежної якості. Виявлення цього факту якраз і буде слугувати достатньою правовою підставою для покладення на виробника (продавця, виконавця) відповідальності.

Наступна підстава цивільної відповідальності – вина.

Для застосування до виробника (виконавця, продавця) санкцій, які є мірою цивільно-правової відповідальності (стягнення збитків, неустойки, передбаченої законом або договором) обов'язково необхідно встановити його вину.

Відповідно до ст. 614 ЦК України особа, яка порушила зобов'язання, несе відповідальність лише за наявності її вини (умислу або необережності), якщо інше не встановлено законом або договором. Вина не є неодмінною умовою відповідальності за порушення зобов'язання: договором або законом може встановлюватися відповідальність боржника незалежно від його вини.

В Законі України "Про захист прав споживачів" не дається визначення вини як умови цивільної відповідальності. В п. 14 ст. 8 Закону говориться: "Вимоги споживача, передбачені цією статтею, не підлягають задоволенню, якщо продавець, виробник (підприємство, що задовольняє вимоги споживача, встановлені частиною першою цієї статті) доведуть, що недоліки товару виникли внаслідок порушення споживачем правил користування товаром або його зберігання".

У ст. 16 Закону України "Про захист прав споживачів" передбачається майнова відповідальність за шкоду, завдану дефектною продукцією або продукцією неналежної якості. Шкода, завдана життю, здоров'ю або майну споживача дефектною продукцією або продукцією неналежної якості, підлягає відшкодуванню в повному обсязі, якщо законом не передбачено більш високої міри відповідальності.

Право вимагати відшкодування завданої шкоди визнається за кожним потерпілим споживачем незалежно від того, чи перебував він у договірних відносинах з виробником (виконавцем, продавцем). Таке право зберігається протягом установленого строку служби (строку придатності), а якщо такий не встановлено – протягом десяти років з дати введення в обіг такої продукції її виробником.

При цьому на такого споживача покладається обов'язок довести:

- наявність шкоди;
- наявність дефекту в продукції;
- наявність причинно-наслідкового зв'язку між такими шкодою та дефектом.

Відповідно до Закону України “Про захист прав споживачів” виробник/виконавець несе відповідальність за шкоду, завдану життю, здоров'ю або майну споживача, що виникла у зв'язку з використанням речей, матеріалів, обладнання, приладів, інструментів, пристосувань чи інших засобів, необхідних для виробництва товарів, виконання робіт або надання послуг, незалежно від рівня його наукових і технічних знань.

У Законі України “Про захист прав споживачів” перелічені випадки звільнення виробника (виконавця, продавця) від відповідальності. Таке звільнення можливе, якщо виробник (виконавець, продавець) доведе, що:

- шкоду завдано з вини самого споживача внаслідок порушення ним встановлених правил використання, зберігання чи транспортування продукції або дії непереборної сили;
- не вводив продукцію в обіг;
- дефект у продукції виник внаслідок додержання виробником вимог законодавства або виконання обов'язкових для нього приписів органів державної влади.

Ще однією підставою цивільної відповідальності є причинний зв'язок. Так, у випадках коли продукцією неналежної якості споживачу завдані збитки, необхідно також виявити наявність причинного зв'язку між неправомірними діями боржника, що проявилось внаслідок продажу покупцеві продукції неналежної якості і завданими споживачеві збитками.

Може виявитися, що покупець при прийнятті товару від виробника чи інших осіб об'єктивно не міг виявити певні недоліки товару, наприклад, приховані конструктивні недоліки або недоліки, які можуть бути виявлені лише в процесі його експлуатації. Закон України “Про захист прав споживачів” не містить правила, яке звільняло б продавця від відповідальності перед покупцем за таких умов. Таким чином, на продавця і в цьому разі може бути покладено обов'язок задовольнити вимоги покупця про відшкодування збитків, незважаючи на те, що виявлені недоліки є наслідком дій третіх осіб, з якими продавець перебуває у договірних відносинах. Оскільки продавці є суб'єктами підприємницької діяльності, то вони мають нести ризик такої діяльності в силу відповідної статті чинного Цивільного кодексу України. Крім того, до таких ситуацій цілком можливе застосування положень ст. 528 ЦК України, якою передбачається можливість покладення виконання зобов'язання на третіх осіб. Взагалі ж покупець може звернутися зі своїми вимогами одночасно до продавця та виробника.

Особливості та умови застосування відповідальності за випуск дефектної продукції передбачені й у Законі України “Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції” від 19.05.2011 р., в якому в ст. 7 названо коло осіб, які відповідають за шкоду. Так, закон чітко визначає, що за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції, відповідає її виробник.

Навіть у разі коли виробник/виконавець продукції не може бути встановлений, кожний її постачальник (продавець, надавач послуг) відповідно Закону “Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції” несе відповідальність як виробник, якщо він протягом 30 днів не повідомить потерпілому найменування та місцезнаходження виробника або особи, яка поставила йому цю продукцію. Дія зазначеної норми поширюється також на продукцію, ввезену на митну територію України, якщо на ній не вказані найменування та місцезнаходження особи, зазначеної в ч. 2 ст. 7 Закону, навіть якщо на цій продукції вказано найменування її виробника.

Внаслідок придбання споживачем продукції неналежної якості в нього виникає право на застосування правових способів відновлення порушених прав та законних інтересів, порядок використання яких встановлений чинним законодавством України. Способи відновлення прав споживачів, порушених внаслідок придбання ними продукції неналежної якості, визначені вже у проаналізованих нами статтях 8, 10 Закону України “Про захист прав споживачів” під кутом зору застосування до продавця (виконавця) цивільно-правових санкцій за реалізацію продукції неналежної якості.

Цивільним законодавством не передбачено спеціального претензійного порядку розгляду заяв споживачів. У ст. 680 ЦК України встановлені лише загальні претензійні строки. Зокрема відповідно

до п. 2 цієї статті у разі, якщо на товари не встановлено гарантійного строку або строку придатності, вимоги, пов'язані з недоліками, можуть бути пред'явлені споживачем за умови, що недоліки в проданому товарі були виявлені в розумний строк, але в межах двох років (щодо нерухомого майна – трьох років) з дня передання товару покупцеві, якщо триваліші строки не встановлені законом або договором, а стосовно товарів з гарантійними строками – в межах гарантійного строку (строку придатності).

Статтею 681 ЦК України передбачається річний строк позовної давності, який пропонується обчислювати від дня виявлення недоліків у межах встановлених законом строків, а якщо на товари встановлено гарантійний строк – від дня їх виявлення протягом гарантійного строку (строку придатності). І, хоча строк позовної давності пропонується збільшити від шести місяців до одного року, він все рівно буде вважатися скороченим, оскільки ст. 257 ЦК України встановлений загальний трирічний строк позовної давності. Закон України “Про захист прав споживачів” проголошує судовий захист порушених прав споживачів.

Серед основних прав споживачів, задекларованих ст. 4 Закону України “Про захист прав споживачів”, визначається право на відшкодування майнової та моральної шкоди, завданої внаслідок недоліків продукції (дефекту в продукції), відповідно до закону. Ст. 16. зазначеного Закону визначає, що шкода, завдана внаслідок недоліків продукції (дефекту в продукції), відшкодовується відповідно до Закону.

Продавець, виробник товару, виконавець робіт (послуг) зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану фізичній або юридичній особі внаслідок конструктивних, технологічних, рецептурних та інших недоліків товарів, робіт (послуг), а також недостовірної або недостатньої інформації про них.

У ст. 1211 ЦК України визначається, що шкода, завдана внаслідок недоліків продукції (товарів, робіт, послуг), підлягає відшкодуванню, якщо:

- на порушення вимог закону не встановлено строку придатності товару, роботи (послуги);
- особу не було попереджено про необхідні дії після спливу строку придатності і про можливі наслідки в разі невиконання цих дій.

Відповідно до положень Конституції України, зокрема статей 32, 56, 62, і чинного цивільного законодавства фізичні та юридичні особи мають право на відшкодування моральної (немайнової) шкоди, заподіяної внаслідок порушення їхніх прав і свобод та законних інтересів.

Право на відшкодування заподіяної моральної шкоди надається споживачу і згідно зі статтями 4, 22 Закону України “Про захист прав споживачів”. Цивільне законодавство, а саме ст. 23 ЦК України, визначає, що підставою для відшкодування моральної шкоди є факт заподіяння особі фізичного болю та страждань або душевних страждань, або приниження честі, гідності, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи.

Тобто, моральна (немайнова) шкода – це такі наслідки правопорушення, що не мають економічного змісту і вартісної форми і можуть полягати:

- у фізичному болю та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я;
- у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її родини, близьких родичів;
- у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку зі знищенням чи пошкодженням її майна;
- у приниженні честі, гідності, а також ділової репутації фізичної особи.

У справах про порушення прав споживачів моральна шкода відшкодовується грошми, іншим майном або іншим способом, у якому виражається майновий характер відповідальності. Відшкодування немайнової шкоди у вигляді певних матеріальних цінностей (гроші або майно) можна вважати прикладом перетворення немайнової шкоди в майнову.

Розмір грошового відшкодування моральної шкоди визначається судом залежно від характеру правопорушення, стану здоров'я потерпілого, тяжкості вимушених змін у його життєвих сімейних стосунках та стосунках з оточуючими, глибині фізичних та душевних страждань, позбавлення реалізації певних дій через неможливість використання придбаного товару, ступеня вини особи, яка заподіяла моральної шкоди, якщо вина є підставою для відшкодування, ступеня зниження престижу, ділової репутації, а також зусиль, необхідних для відновлення попереднього стану. Принцип еквівалентного відшкодування, який взагалі властивий цивільному праву, не застосовується при заподіянні шкоди особистим немайновим правам і благам: обсяг шкоди важко вирахувати, оскільки моральна шкода не має вартісного еквіваленту.

При визначенні розміру відшкодування враховуються вимоги розумності та справедливості (ст. 23 ЦК України). Моральна шкода відшкодовується незалежно від майнової шкоди, яка підлягає відшкодуванню, та не пов'язана з розміром такого відшкодування.

Висновки. Отже, правовою підставою для застосування цивільно-правової відповідальності виробника (виконавця, продавця) є сукупність наступних умов: наявність шкоди (матеріальної, моральної); протиправна поведінка (бездіяльність) порушника; наявність причинного зв'язку між протиправною поведінкою порушника та заподіяними збитками; вина порушника.

Цивільна відповідальність полягає у застосуванні до порушника таких примусових санкцій: стягнення збитків, завданих потерпілому; стягнення з порушника штрафних фінансових санкцій; присудження обов'язку виконати зобов'язання в натурі; вилучення майна у порушника на користь потерпілого для покриття збитків; застосування до порушника інших засобів, спрямованих на відновлення попереднього майнового стану потерпілого.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII (в ред. Закону України від 01.12.2005 р. № 3161-IV).

2. Іваненко Л. М. Правове регулювання захисту прав споживачів: навч. посіб. / Л. М. Іваненко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 258 с.

3. Язвінська О. М. Історія консюмеризму: [навч. посіб.; 2-ге доп. і перероб. вид.] / О. М. Язвінська. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. – 364 с.; Вона же. Захист прав споживачів: Соціально-правовий аспект: [монографія] / А. А. Мазаракі, О. М. Язвінська, Л. В. Ніколаєва та ін. / за заг. ред. Л.В.Ніколаєвої. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 312 с.; Вона же. Захист прав споживачів: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Н. Г. Салухіна, О. М. Язвінська, О. І. Башкатова. – К.: МАУП, 2007. – 382 с.; Вона же. Захист прав споживачів у сфері надання автотранспортних послуг: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О. М. Язвінська. – К.: НТУ, 2010. – 204 с.; Вона же. Захист прав споживачів: [підр.] / Л. М. Іваненко, О. М. Язвінська. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 496 с. та ін.

REFERENCES

1. Consumer protection: Law of Ukraine of 12.05.1991 № 1023- XII (in the red. Law of Ukraine of 01.12.2005 №3161 -IV). (Ukr)

2. Ivanenko, L.M. (2008). Legal regulation of consumer protection. Tutorial manual. Kyiv: KNTEU, 258 p. (Ukr)

3. Yazvinska, O.M. (2003). Consumerism's history. Tutorial manual. Kyiv: KNTEU, 364 p. (Ukr); Mazaraki, A.A., Yazvinska, O.M., Nikolaieva, L.V. et al. (2002). Consumer protection: Socially-legal aspect. Monography. Kyiv: KNTEU, 312 p. (Ukr); Saluhina, N.G, Yazvinska, O.M., Bashkatova, O.I. (2007). Consumer protection. Tutorial manual. Kyiv: AIDP, 380 p. (Ukr); Yazvinska, O.M. (2010). Consumer protection in the provision of transport services. Tutorial manual. Kyiv: NTU, 204 p. (Ukr); Ivanenko, L.M. & Yazvinska, O.M. (2014). Consumer protection. Textbook. Kyiv: Yurincom Inter, 496 p. (Ukr) et cet.

РЕФЕРАТ

Язвінська О.М. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів / О.М. Язвінська // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2015. – Вип. 2.

Актуальність статті детермінована необхідністю аналізу специфіки цивільно-правової відповідальності виробників (продавців, виконавців) за порушення законодавства про захист прав споживачів.

Правовою підставою для застосування цивільно-правової відповідальності виробника (виконавця, продавця) є сукупність наступних умов: наявність шкоди (матеріальної, моральної); протиправна поведінка (бездіяльність) порушника; наявність причинного зв'язку між протиправною поведінкою порушника та заподіяними збитками; вина порушника.

Цивільна відповідальність полягає у застосуванні до порушника таких примусових санкцій: стягнення збитків, завданих потерпілому; стягнення з порушника штрафних фінансових санкцій; присудження обов'язку виконати зобов'язання в натурі; вилучення майна у порушника на користь потерпілого для покриття збитків; застосування до порушника інших засобів, спрямованих на відновлення попереднього майнового стану потерпілого.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: СПОЖИВАЧ, ПРАВА СПОЖИВАЧІВ, ВИРОБНИК, ПРОДАВЕЦЬ, КОНСЮМЕРИЗМ, СПОЖИВЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО.

ABSTRACT

Yazvinska O.M. Civil-law liability of infringement of consumer protection's legislation. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2015. Vol. 2.

The article revealed the specificity of the civil-law liability of the infringement of the consumer protection's legislation.

The legal ground for the application of the civil-law liability of the manufacturer (the executor, the salesman) is justified by such conditions: harm presence (material, moral); the illegal conduct (inactivity) of the debtor; a presence of causal connection is between the illegal conduct of the debtor and caused losses; guilt of the debtor.

The civil responsibility consists in application to the debtor of such forced sanctions: collecting of the put losses to the victim; collecting of penal sanctions; awarding a duty to fulfil a commitment in nature; the property penalty for the debtor for a covering of losses of the consumer-victim; application to the debtor of other means directed on renewal of the previous property state of the consumer-victim.

KEYWORDS: CONSUMER, CONSUMERS' RIGHTS, CONSUMER'S PROTECTION, CONSUMERIZM.

РЕФЕРАТ

Язвинская Е.Н. Гражданско-правовая ответственность за нарушение законодательства о защите прав потребителей / Е.Н. Язвинская // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2015. – Вып. 2.

Актуальность статьи детерминирована необходимостью анализа специфики гражданско-правовой ответственности производителей (продавцов, исполнителей) за нарушение законодательства о защите прав потребителей.

Правовым основанием для применения гражданско-правовой ответственности производителя (исполнителя, продавца) является совокупность следующих условий: наличие вреда (материального, морального); противоправное поведение (бездеятельность) нарушителя; наличие причинной связи между противоправным поведением нарушителя и причиненными убытками; вина нарушителя.

Гражданская ответственность заключается в применении к нарушителю таких принудительных санкций: взыскание нанесенных убытков пострадавшему; взыскание штрафных санкций; присуждение обязанности выполнить обязательство в натуре; взыскание имущества у нарушителя в интересах пострадавшего потребителя для покрытия убытков; применение к нарушителю других средств, направленных на возобновление предыдущего имущественного состояния пострадавшего.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ПОТРЕБИТЕЛЬ, ПРАВА ПОТРЕБИТЕЛЕЙ, ПРОИЗВОДИТЕЛЬ, ПРОДАВЕЦ, КОНСЮМЕРИЗМ, ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО В ЗАЩИТУ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ.

АВТОР:

Язвинська Олена Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент, Національний транспортний університет, доцент кафедри теорії та історії держави і права, e-mail: history@ntu.edu.ua, тел. +380442846607, Україна, 01010, м. Київ, вул. Кіквідзе, 42, к. 316.

AUTHOR:

Yazvinska Olena, Candidate of Historical Sciences, National Transport University, associate professor, department of Theory and History of State and Law, e-mail: history@ntu.edu.ua, tel. +380442846607, Ukraine, 01010, Kyiv, Kikvidze str. 42, of. 316.

АВТОР:

Язвинская Елена Николаевна, кандидат исторических наук, доцент, Национальный транспортный университет, доцент кафедры теории и истории государства и права, e-mail: history@ntu.edu.ua, тел. +380442846607, Украина, 01010, г. Киев, ул. Киквидзе, 42, к. 316.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Хорошун Б.І., доктор історичних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри теорії та історії держави і права, Київ, Україна.

Мельниченко О.І., кандидат технічних наук, професор, Національний транспортний університет, професор кафедри транспортного права і логістики, Київ, Україна.

REVIEWER:

Horoshun B.I., Ph.D., Historical (Dr.), professor, National Transport University, head, department of Theory and History of State and Law, Kyiv, Ukraine.

Melnichenko O.I., Ph.D., professor, National Transport University, professor, department of Transportation Law and Logistics, Kyiv, Ukraine.